

УДК [349.42:330.341.1](477)

DOI 10.37772/2518-1718-2024-2(46)-4

ІННОВАЦІЇ В АГРОБІЗНЕСІ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ АГРАРНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено аналізу аграрних інновацій як складової нової аграрної політики та їх правовому забезпеченню. Доведено, що реалії сьогодення вимагають розробки нових підходів до формування аграрної політики, які б ураховували сучасні виклики, з якими стикнувся вітчизняний агробізнес в умовах запровадження воєнного стану внаслідок військової агресії з боку РФ. Встановлено, що аграрні інновації, покликані бути дієвим інструментом удосконалення процесів у рамках аграрного ланцюга, є важливою частиною аграрної політики. Підкреслено, що інновації в аграрному секторі спрямовані на задоволення як соціальних інтересів (продовольча безпека, якість аграрної продукції, задоволення вимог споживачів, доступність та достатність сільськогосподарської продукції, поліпшення умов праці), так і економічного інтересу (отримання прибутку). Вони мають специфіку, обумовлену тим, що для їх запровадження необхідна наявність підготовленої інфраструктури, зокрема, матеріально-технічного забезпечення, фахівців, а також чітке розуміння можливостей їх використання з урахуванням особливостей складу українських сільськогосподарських земель, кліматичних умов, стану тваринного світу тощо. Запропоновано виокремлювати такі типи аграрних інновацій: продуктові (пов'язані з розробкою або змінами існуючих типів сільськогосподарської продукції); організаційні (управління агробізнесу, маркетинг, агрологістика, агроекспорт); процесові (організація виробництва та розподілу праці в сільськогосподарському секторі економіки); гуманітарні (інновації, надані в межах міжнародної допомоги, зокрема, задля подолання війни, стихійного лиха тощо); інформаційні (пов'язані зі збором та обробкою інформації); сільськогосподарські стартапи. Наголошено, що складність інноваційних процесів, їх значення для повоєнного відновлення потребує розробки окремої стратегії наукового забезпечення аграрних інновацій та їх реалізації в агробізнесі.

Ключові слова: агробізнес, аграрні інновації, аграрна політика, агроекспорт, сільськогосподарська продукція, інформаційні правовідносини, стартапи.

Постановка проблеми. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) зазначає, що світовий попит на продовольчу й непродовольчу сільськогосподарську продукцію продовжує зростати. Це зумовлено такими чинниками, як стрімке збільшення населення у світі, подальша урбанізація, зміни клімату. Крім того, нерівний розподіл доходів і доступу до активів, постійна крайня бідність та відсутність можливостей заробітку для сотень мільйонів людей спричиняє постійну загрозу продовольчої безпеки. Незважаючи на те, що останніми роками було досягнуто значного прогресу в зменшенні голоду, понад 821 мільйон людей все ще хронічно голодують, і дані вказують на постійний голод або недоїдання в майбутньому [1, с. 3]. Варто наголосити, що подолати непрості сучасні виклики в аграрній сфері можливо виключно за допомогою аграрних інновацій, як дієвого засобу, що вже перетворює галузь на

більш ефективну та сталу. Так, інноваційні способи вирощування сільськогосподарських культур без шкоди для навколишнього середовища стали обов'язковою умовою забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Біостимулятори та покращувачі ґрунту є прикладами інновацій, необхідних для покращення родючості, текстури та якості ґрунту, а також урожайності. Інновації в цих категоріях продуктів і пов'язаних з ними технологіях знаходяться в авангарді глобальних зусиль щодо трансформації сільськогосподарської практики [2]. Для українського агробізнесу, що опинився у вкрай складних обставинах внаслідок війни, агроінновації стали одним із актуальних напрямів розвитку, що надає можливість відновити як пошкоджені сільськогосподарські землі, так і цикл агровиробництва. Водночас застосування аграрних інновацій потребує не тільки підготовленої інфраструктури, зокрема, матеріально-

технічного забезпечення, фахівців, а й чіткого розуміння можливостей їх використання з урахуванням особливостей складу українських сільськогосподарських земель, кліматичних умов, стану тваринного світу тощо. Визначення специфіки розвитку та втілення інновацій в межах нової аграрно-правової політики потребує окремого дослідження як на рівні технічних, так і правових наук.

Мета статті – виявити особливості інновацій в агробізнесі як складової нової аграрно-правової політики України. Для досягнення цієї мети необхідно дослідити поняття та виявити ознаки аграрних інновацій, окреслити інноваційні напрями нової аграрно-правової політики та виробити свої пропозиції щодо удосконалення аграрного законодавства у сфері агроінновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інновацій в аграрній сфері є предметом дослідження вчених різних галузей наукових знань, зокрема, у сфері аграрних, технічних, економічних, юридичних наук. Економісти вказують, що нові технології в агросекторі спрямовані на підвищення продуктивності аграрних підприємств. Вони слушно наголошують, що цьому ефективно сприяє використання новітніх видів сільськогосподарської техніки, робототехніки, комп'ютерів, супутників, дронів, мобільних пристроїв, програмного забезпечення, залучення аналітики великих даних та штучний інтелект. У цілому, сучасна інноваційна система характеризується як комплексна сукупність між діючими соціальними інститутами та організаціями, які трансформують наукові знання в нові види конкурентоспроможних продуктів і послуг, спрямованих на забезпечення сталого розвитку та соціально-економічного зростання [3]. Фахівці аграрних наук підкреслюють, що стратегія інноваційного розвитку агробізнесу має бути спрямована на поширення інновацій в агробізнесі та найбільше залучення підприємств цієї сфери до інноваційної діяльності [4, с. 35]. Правники, розуміючи проблеми сучасного аграрного виробництва, викликані війною, складності наукового забезпечення в межах зниження державного замовлення на наукові продукти, звертають увагу на необхідність підвищення ролі держави в забезпеченні ефективного регулювання аграрного сектору економіки, у формуванні й проведенні науково обґрунтованої, системної і стабільної державної аграрної політики в умовах воєнного стану і в повоєнний період [5, с. 220]. З огляду на наведене, можна стверджувати, що аграрні інновації є наріжним каменем як розвитку сучасного сільськогосподарського виробництва, піднесення його на якісно новий рівень, так і механізму аграрно-правової політики. Зважаючи на важливість значення аграрних інновацій, динаміку їх оновлення під впливом сус-

пільних відносин, що теж змінюються, відчутно посилюється потреба у їх системному дослідженні і стає все більш очевидною. Так, останнім часом обговорюють гуманітарні інновації в агробізнесі, тобто безоплатне надання новітніх розробок для сталого функціонування аграрного ланцюга з метою забезпечення продовольчої безпеки та повоєнного відродження аграрного сектору економіки України. Отже, актуальність наукового осмислення інноваційних правовідносин в агробізнесі як складової нової аграрно-правової політики України не викликає сумніву.

Виклад основного матеріалу. Просування аграрних інновацій в агробізнесі має низку особливостей, обумовлених, зокрема, аграрно-правовою стратегією сільськогосподарських підприємств і аграрно-правовою політикою. Так, на рівні окремого суб'єкта агробізнесу для реалізації інновацій необхідно проводити переоснащення матеріально-технічного забезпечення, іноді запроваджувати зміни у виробничому циклі, підвищувати результативність наукових досліджень. Особливість правової природи аграрної інновації полягає у її комплексному зв'язку із науковою діяльністю (є результатом розв'язання науково-технічної, селекційної задачі) та сільськогосподарським виробництвом (промислове застосування інновації). При цьому інновації можуть бути розроблені на рівні окремого сільськогосподарського підприємства (раціоналізаторська пропозиція), а також набуватися на ринку інновацій. Тому для формування інноваційної моделі агробізнесу необхідно підвищувати як обізнаність суб'єктів агробізнесу у сфері інноваційних технологій, так і проводити додаткові наукові дослідження щодо правового регулювання аграрних інновацій [6, с. 21]. Аграрні інновації спрямовані не тільки на задоволення соціальних інтересів (продовольча безпека, якість аграрної продукції, задоволення вимог споживачів, доступність та достатність сільськогосподарської продукції, поліпшення умов праці), а й водночас економічного інтересу (отримання прибутку).

Загальне визначення інновації закріплено в абз. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність»: інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [7]. Слід підкреслити, що інновації, на відміну від об'єктів інтелектуальної власності, є комерціалізованими об'єктами, що використовуються у відповідній сфері господарювання. Для аграрних інновацій властиві такі ознаки: аграрна сфера застосування; мають особливі ризики, обумовлені циклічністю

сільськогосподарського виробництва; вимагають виявлення впливу на довкілля (екологічний чинник); спрямовуються на підвищення отримання прибутку, забезпечення продовольчої безпеки, задоволення інтересів споживачів (поєднання соціального та економічного інтересу); вимагають відповідного матеріально-технічного забезпечення; є результатом розв'язання науково-технічної задачі у сфері сільськогосподарського виробництва; можуть спричинити зміни у структурі організації сільськогосподарського виробництва, праці, розподілу матеріально-технічного забезпечення.

Аграрні інновації можуть поділятися залежно від предмета. Так, інновація – це не тільки новий продукт чи послуга, а й новий технологічний процес, спосіб організації виробництва, зміна структури та створення нових ринків, а також спрямована на задоволення потреб сегменту ринку та отримання економічного ефекту [8, с. 27]. На рівні досліджень аграрних інновацій пропонується такий їх поділ: селекційно-генетичні інновації; виробничо-технологічні; організаційно-управлінські; соціальні інновації, пов'язані з поліпшенням умов праці, вирішенням проблемних питань охорони здоров'я, освіти, культури працівників; екологічні інновації [9, с. 76].

Слід зазначити, що внаслідок воєнного стану відбулось блокування шляхів постачання сільськогосподарської продукції, як наслідок, агроекспорт не може здійснюватися повною мірою. Через те уряд терміново став шукати способи подолання цієї проблеми, зокрема, активно почалося введення цифровізації у сфері агросектору з метою прискорення його процесів та прозорості. Тому цифровізація як інноваційний інструмент, покликаний поліпшити агроекспортні відносини, має і в подальшому залишатися в пріоритеті нової аграрної політики. Це, безперечно, один із засобів забезпечення прозорих інформаційних відносин у сфері агробізнесу. Не можна оминати увагою утворення такої категорії, як гуманітарні аграрні інновації. Гуманітарні інновації в агробізнесі передбачають безоплатне надання новітніх розробок для сталого функціонування аграрного ланцюга з метою забезпечення продовольчої безпеки та повоєнного відродження аграрного сектору економіки України. Такі інновації можуть бути у вигляді виготовлення та надання техніки для розмінування, дистанційного контролю за посівами та станом полів та ін. Аграрні інновації можуть бути частиною міжнародної допомоги у сфері експорту, зокрема логістики, і використовуватися, наприклад, у будівництві транскордонних терміналів з перевантаження зернових та олії через кордон України за допомогою олієпроводів та стрічкових конвеєрів.

Останнім часом поширеним є і використання стартапів у сільськогосподарському виробництві.

Наприклад, eAgronom – естонський стартап, який розробляє програмне забезпечення для управління фермою; Eden Advanced Technologies – голландський (*a tener, після 2019 року, нідерландський* – авт.) стартап, який розробляє і виробляє повністю автономні міські ферми; Gamaa – швейцарська компанія, яка використовує дрони і штучний інтелект для надання фермеру детальної картини стану води і добрив на фермі, якості врожаю і необхідності використання засобів захисту рослин [10]. Стартапи є особливим видом аграрних інновацій. Їх загальне визначення встановлено у Положенні щодо конкурсного відбору проектів для державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків, затвердженого наказом Міністерства економічного і торгівлі України 12 грудня 2018 р. № 187: стартап – проект, пов'язаний зі створенням та/або використанням винаходів, корисних моделей, промислових зразків, ноу-хау та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності (абз. 6 п. 5 Положення) [11]. Дослідники виокремлюють такі ознаки стартапу: він є результатом науково-технічної творчості; має державну реєстрацію як об'єкт права інтелектуальної власності; не був упроваджений у системне виробництво; має новизну для відповідного ринку товарів та послуг; належить до об'єктів з підвищеним ризиком; має подвійну правову природу як інновації, так і окремого інвестиційного проекту [12, с. 43].

Проаналізувавши особливості та види аграрних інновацій, можна поділити їх за типами на такі: продуктові (пов'язані із розробкою або змінами існуючих типів сільськогосподарської продукції); організаційні (управління агробізнесу, маркетинг, агрологістика, агроекспорт); процесові (організація виробництва та розподілу праці в сільськогосподарському секторі економіки); гуманітарні (інновації, надані в межах міжнародної допомоги, зокрема, задля подолання війни, стихійного лиха тощо); інформаційні (пов'язані зі збором та обробкою інформації); сільськогосподарські стартапи.

Враховуючи вагомість ролі, яку відіграють аграрні інновації у розвитку сучасного агробізнесу, доцільно з'ясувати й визначити їх вплив на формування майбутньої аграрно-правової політики. Так, одним із завдань нової аграрної політики повинно бути збереження ефективності аграрного ланцюга «інновації – виробництво – перероблення – зберігання – постачання населенню харчових продуктів та агроекспорт». В умовах повоєнного відновлення треба забезпечити диверсифікацію розвитку аграрного виробництва на основі підвищення капіталізації та інвестиційної привабливості агропідприємств, формування ринкових інститутів, що передбачатиме підвищення ефективності використовуваних у сіль-

ському господарстві ресурсів, зміцнення продовольчої безпеки держави, розвиток багатокладності, нарощування експорту товарів з більшою доданою вартістю, забезпечення комфортних умов проживання на селі [13]. Саме на ці напрями звертає увагу Національна рада з відновлення України від наслідків війни при розробці проекту Плану відновлення України в межах «Нової аграрної політики». Важливими напрямами реалізації нової аграрної політики, окресленими в проєкті цього Плану, вбачаються такі: підтримка інноваційних правовідносин з приводу виробництва біопалива (задля цього пропонується внесення змін до законодавства про альтернативну енергетику); інформаційне забезпечення у земельних правовідносин, зокрема, провадження НІГД включно з моніторингом земель; визначення механізмів фінансування наукових розробок у сфері сільського господарства, регулювання реалізації цих розробок на реальних бізнес-моделях та масштабування проєктів [14]. У Стратегії розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості України на період до 2026 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 588-р., також передбачається такий напрям, як стимулювання використання інноваційних підходів і технологічних рішень під час виробництва продукції харчової та переробної промисловості [15].

Слід зазначити, що аграрні інновації в межах нової аграрної політики можуть розроблятися/набуватися та реалізовуватися як на міжнародному, національному рівні, так і на локальному (на рівні окремої територіальної громади, регіону, окремого суб'єкта агробізнесу). Варто враховувати, що кліматичні умови, стан земель, тваринного світу в різних сільськогосподарських регіонах нашої держави є різними. Крім того, частина українських територій суттєво постраждала від військових дій. Через те аграрні інновації мають реалізовуватися із урахуванням зазначених факторів. Щоб їх визначити, необхідно, зокрема, провести експертизу на відповідність запропонованої інновації щодо екологічних чинників, виявити позитивний та негативний вплив на українські землі, тваринний та рослинний світ. Потребують перевірки і міжнародні гуманітарні інновації, оскільки вони розроблялись без урахування особливостей українського сільського господарства, властивостей сільськогосподарських земель. Вітчизняним науковцям та аграріям вони не відомі, тож потребують окремого вивчення.

Однією з організацій, яка має потужний науковий потенціал та ресурси і може забезпечити високий рівень досліджень, є Національна аграрна академія наук (далі – НААН). Доказом справедливості нашої думки є успішність наукових розвідок, виконаних

вченими та співробітниками НААН, визнання науковою спільнотою їхніх видатних досягнень як інноваційних. Так, Національним центром насіннєзнавства та сортівивчення НААН створено і впроваджено в селекцію унікальний селекційний матеріал з ефективними генами SrR, LrR, YrR стійкості до хвороб від віддалених видів злаків. Вперше у світовій практиці виведено сорт чорнозерну пшеницю спельту з поліпшеною харчовою цінністю зерна за рахунок антиоксидантної активності. Крім того, в галузі сільського господарства України впроваджено потужні інновації, що стали активним каталізатором прискореного розвитку цієї сфери. Не остання роль у цьому процесі належить консультативно-дорадчій діяльності, що ефективно провадиться установами НААН [16]. У цьому контексті доречно наголосити, що в умовах воєнного стану потребують окремого захисту об'єкти критичної інфраструктури, у тому числі й науково-дослідні інститути та установи. Не випадково законодавцем окремо зазначено, що дослідницька діяльність віднесена до життєво важливих функцій та/або послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для національної безпеки України (п. 17 ч. 4 ст. 9 Закону України «Про критичну інфраструктуру») [17]. Тому одним із найважливіших завдань сучасної аграрно-правової політики є збереження наукового національного потенціалу, насамперед людського ресурсу, як безцінного національного надбання. Вбачається, що для цього, незважаючи на ускладнення воєнного стану, необхідно розробити прозорі механізми державно-приватного партнерства. Це створить підґрунтя для отримання додаткового фінансування наукової галузі, розробки новітніх інновацій, швидкої реалізації інновацій у практичній діяльності.

Окремо звернемо увагу, що наразі існують правові проблеми, зумовлені відсутністю системного підходу щодо забезпечення інноваційного розвитку національної економіки та регіонів України, які вимагають термінового вирішення в умовах загальної тенденції щодо пасивно-статичного стану чинного законодавства в інноваційній сфері, враховуючі необхідність інтенсифікації євроінтеграційних процесів [18, с. 9]. Складність інноваційних процесів, їх значення для повоєнного відновлення потребує розробки окремої стратегії наукового забезпечення аграрних інновацій та їх реалізації в агробізнесі.

Висновки. Підсумовуючи наведене, можна стверджувати, що нова аграрна політика спрямована на відродження та відновлення аграрного сектору економіки України; її мета полягає в стабілізації сільськогосподарського виробництва повоєнного періоду шляхом державної та міжнародної підтримки агробізнесу, запровадженні інформаційного забезпечення щодо інновацій у сільському господарстві, які, у

свою чергу, являють собою дієвий інструмент розвитку аграрної економіки. У межах нової аграрної політики доцільною є розробка аграрних інновацій у сфері: відновлення земель, підвищення їх якісних показників, запровадження сучасних ресурсозаощадливих методів обробки ґрунту, пошуку та створення нових (у т.ч. тимчасових) об'єктів для зберігання,

переробки та транспортування (наприклад, олійний трубопровід). На наш погляд, запорукою успішного виконання окреслених завдань є стале і надійне правове підґрунтя, яке може бути зміцненим прийняттям якісного нормативно-правового акта у вигляді окремої Державної стратегії наукового забезпечення аграрних інновацій та їх реалізації в агробізнесі.

ЛІТЕРАТУРА

1. The future Alternative pathways to 2050. Food and Agriculture Organization of the United Nations Rome, 2018. 202 p.
2. The Importance of Agriculture Innovation. URL: <https://www.cdiglobal.com/en/news-insights/article/the-importance-of-agriculture-innovation>.
3. Заїка С., Грідін О., Заїка О. Інновації в сталому розвитку аграрного виробництва: тенденції, проблеми, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69>.
4. Прокопишин О., Полегенька М., Жидовська Н. Інноваційні стратегії розвитку агробізнесу України в післявоєнний період. *Аграрна політика і вдосконалення економічних відносин в АПК*. 2023. С. 33-37. <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.033>.
5. Курман Т.В. Правові засади грантової підтримки агробізнесу як напряму державної аграрної політики України в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 219-223. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.39>.
6. Корнієнко Г. С. Аграрні інновації як чинник становлення національного агробізнесу. *Право та інновації*. 2020. № 3(31). С.18-23. DOI: 10.37772/2518-1718-2020-3(31)-3.
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 лип. 2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
8. Могильна Л.М. Суть та особливості інновацій в сільському господарстві. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Вип. 3 (32). С. 26-30. <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-3-5>.
9. Маринченко Є.О. Інновації в галузі сільськогосподарського виробництва: зміст та класифікаційні ознаки. *Аграрні інновації*. 2023. № 22. С. 74-79. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.22.12>.
10. Названо 10 найцікавіших стартапів у сільському господарстві за 2019 рік. URL: <https://avm-ua.org/uk/post/nazvano-10-najcikavisih-startapiv-u-silskomu-gospodarstvi-za-2019-rik?milkua=1>.
11. Про затвердження Положення щодо конкурсного відбору проектів для державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 12 грудня 2018 року № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-18#Text>.
12. Кройтор В.А. Правові засади венчурного інвестування у стартапи як інноваційний продукт. *Право та інновації*. 2023. № 3 (43). С. 39-46. DOI 10.3772/2518-1718-2023-3(43)-6
13. Аграрний сектор України у 2023 році: складові стійкості, проблеми та перспективні завдання. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahrarynyu-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta>.
14. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Нова аграрна політика». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf>.
15. Про схвалення Стратегії розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості України на період до 2026 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 лип. 2019 р. № 588-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2019-%D1%80#Text>.
16. Представники НААН обговорили доповідь президента Ярослава Гадзала про підсумки роботи Академії за 2023 рік. URL: <http://naas.gov.ua/slide/predstavniki-naan-obgovorili-dopov-d-prezidenta-yaroslava-gadzala-pro-dsumki-roboti-akadem-za-2023/>.
17. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16 листопада 2021 р. № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#top>.
18. Подрез-Ряполова І. В. Правове забезпечення системності інфраструктурної підтримки інноваційної діяльності в умовах євроінтеграційних процесів. *Право та інновації*. 2023. № 3 (43). С. 7–12. DOI 10.37772/2518-1718-2023-3(43)-1.

REFERENCES

1. The future Alternative pathways to 2050. (2018). Food and Agriculture Organization of the United Nations Rome. 202 p.

2. The Importance of Agriculture Innovation. Retrieved from: <https://www.cdiglobal.com/en/news-insights/article/the-importance-of-agriculture-innovation>
3. Zaika S., Hridin O., Zaika O. (2023). Innovatsii v stalomu rozvytku ahrarnoho vyrobnytstva: tendentsii, problemy, perspektyvy. *Ekonomika ta suspilstvo*, 52. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69> [in Ukrainian].
4. Prokopyshyn O., Polehenka M., Zhydovska N. (2023). Innovatsiini stratehii rozvytku ahrobiznesu Ukrainy v pisliavoienni period. *Ahrarna polityka i vdoskonalennia ekonomichnykh vidnosyn v APK*, 2023, 33-37. Retrieved from: <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.033> [in Ukrainian].
5. Kurman T.V. (2023). Pravovi zasady hrantovoi pidtrymky ahrobiznesu yak napriamu derzhavnoi ahrarnoi polityky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, (2023), 3, 219-223. Retrieved from: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.39> [in Ukrainian].
6. Korniyenko G. S. (2020). Ahrarni innovatsii yak chynnyk stanovlennia natsionalnoho ahrobiznesu. *Pravo ta innovatsii*, (2020), 3(31), 18-23. DOI: 10.37772/2518-1718-2020-3(31)-3 [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine about innovation activities. № 40-IV. (2002, July 4). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian].
8. Mohylna L.M. (2022). Sut ta osoblyvosti innovatsii v silskomu hospodarstvi. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*. 2022, 3 (32), 26-30. Retrieved from: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-3-5> [in Ukrainian].
9. Marynchenko Ye.O. (2023). Innovatsii v haluzi silskohospodarskoho vyrobnytstva: zmist ta klasyfikatsiini oznaky. *Ahrarni innovatsii*. 2023, 22, 74-79. Retrieved from: <https://doi.org/10.32848/ahrar.innov.2023.22.12> [in Ukrainian].
10. Nazvano 10 naitsikavishykh startapiv u silskomu hospodarstvi za 2019 rik. [in Ukrainian]. Retrieved from: <https://avm-ua.org/uk/post/nazvano-10-najcikavishih-startapiv-u-silskomu-gospodarstvi-za-2019-rik?milkua=1>
11. Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine on Approval of the Regulation on Competitive Selection of Projects for State Stimulation of Creation and Use of Inventions (Utility Models) and Industrial Designs, No. 187. (2018, December 8). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-18#Tex> [in Ukrainian].
12. Kroitor V.A. (2023). Pravovi zasady venchurnoho investuvannia u startapy yak innovatsiinyi produkt. *Pravo ta innovatsii*. 2023, 3 (43), 39-46. Retrieved from: DOI 10.3772/2518-1718-2023-3(43)-6 [in Ukrainian].
13. Ahrarnyi sektor Ukrainy u 2023 rotsi: skladovi stiikosti, problemy ta perspektyvni zavdannia. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahraryi-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiikosti-problemy-ta>
14. Proekt Planu vidnovlennia Ukrainy. Materialy robochoi hrupy «Nova ahrarna polityka». Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf>
15. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the Strategy for the Development of Exports of Agricultural, Food and Processing Industry Products of Ukraine for the period up to 2026, No. 588-p. (2019 July, 10). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
16. Predstavnyky NAAN obhovoryly dopovid prezydenta Yaroslava Hadzala pro pidsumky roboty Akademii za 2023 rik. Retrieved from: <http://naas.gov.ua/slide/predstavniki-naan-obgovorili-dopov-d-prezidenta-yaroslava-gadzala-pro-p-dsumki-roboti-akadem-za-2023/>
17. Law of Ukraine about critical infrastructure, No. 1882-IX. (2021, November 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#top> [in Ukrainian].
18. Podrez-Riapolova I. V. (2023). Pravove zabezpechennia systemnosti infrastrukturnoi pidtrymky innovatsiinoi diialnosti v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv. *Pravo ta innovatsii*. 2023, 3 (43), 39-46. Retrieved from: DOI 10.3772/2518-1718-2023-3(43)-1 [in Ukrainian].

KORNIYENKO GANNA

2nd PhD in Law, Professor, Associate Professor at the Department of Land and Agrarian Law
of the Yaroslav Mudryi National Law University

INNOVATIONS IN AGRIBUSINESS AS A COMPONENT OF THE NEW AGRARIAN AND LEGAL POLICY OF UKRAINE

Problem setting. For Ukrainian agribusiness, which has found itself in extremely difficult circumstances as a result of the war, agrarian innovations are one of the most relevant areas of development, which makes it possible to restore

damaged agricultural land and resume the agricultural production cycle. At the same time, the application of agrarian innovations requires both a prepared infrastructure, including logistics and specialists, and a clear understanding of the possibilities of their use, taking into account the specifics of the composition of Ukrainian agricultural land, climate, fauna, etc. Determining the specifics of the development and implementation of innovations within the new agrarian and legal policy requires a separate study at the level of both technical and legal sciences.

Analysis of recent researches and publications. The issue of innovations in the agricultural sector is the subject of research by scientists from various fields of scientific knowledge, in particular in the field of agricultural, technical, economic, and legal sciences. Among the representatives of agrarian and legal science, we can distinguish the works of Yermolenko V., Kurman T., Semchyk V. Due to the dynamics of social relations, innovations are developing and require systematic research. Particular attention should be paid to humanitarian innovations in agribusiness, in the form of free provision of the latest developments for the sustainable functioning of the agricultural chain in order to ensure food security and the post-war revival of the agricultural sector of Ukraine's economy. Thus, the relevance of innovative legal relations in agribusiness as a component of the new agrarian and legal policy of Ukraine is beyond doubt.

Purpose of the research is to identify the peculiarities of innovations in agribusiness as a component of the new agrarian and legal policy of Ukraine. To achieve this goal, it is necessary to study the concept and identify the features of agrarian innovations, to outline the innovative directions of the new agrarian legal policy and to develop proposals for improving agrarian legislation in the field of agro-innovations.

Article's main body. Agrarian innovations are aimed not only at satisfying social interests (food security, quality of agricultural products, satisfaction of consumer requirements, availability and sufficiency of agricultural products, improvement of working conditions), but also at economic interests (profit). Digitalization as an innovative tool designed to improve agro-export relations should continue to be a priority of the new agricultural policy. This is undoubtedly one of the means to ensure transparent information relations in the agribusiness sector. We cannot ignore the creation of such a category as humanitarian agricultural innovations. Humanitarian innovations in agribusiness involve the provision of the latest developments for the sustainable functioning of the agricultural chain free of charge in order to ensure food security and the post-war revival of the agricultural sector of Ukraine's economy. Such innovations can be in the form of manufacturing and providing demining equipment, remote monitoring of crops and field conditions, etc. Agrarian innovations can be part of international export assistance, including logistics.

Conclusions and prospects for the development. Summarizing the above, it can be stated that the new agricultural policy is aimed at reviving and restoring the agricultural sector of Ukraine's economy, which aims to stabilize agricultural production in the post-war period through state and international support for agribusiness, and introducing information support for innovations in agriculture, which in turn are the main element of the development of the agricultural economy. Within the framework of the new agricultural policy, it is advisable to develop agricultural innovations in the following areas: land restoration, improvement of its quality indicators, introduction of modern resource-saving methods of soil cultivation, search and creation of new (including temporary) facilities for storage, processing and transportation (for example, an oil pipeline). This requires sustainable legal support, in particular through the adoption of a separate regulatory act in the form of a separate State Strategy for Scientific Support of Agricultural Innovations and their Implementation in Agribusiness.

Key words: agribusiness, agrarian innovations, agrarian policy, agroexport, agricultural products, information legal relations, startups.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Корнієнко Г. С. Інновації в агробізнесі як складова нової аграрно-правової політики України. *Право та інновації*. 2024. № 2 (46). С. 27–33.